

Mielenterveys- ja
Mental- och missbrukarvård

Asiantuntijalausunto THL/39s/4.00.0212022

Outi Linnaranta, ylilääkäri

Psykiatrian dosentti,

Psykiatrian erikoislääkäri,

Ylemmän erityistason psykoterapeutti

Sote-uudistus

Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Maksuton psykoterapeuttikoulutus?

- Psykoterapeuttikoulutus ei ole muutettavissa ilmaiseksi
 - Kustannuksilla varmistetaan potilaan turvallisuutta
- Kysymys siitä, miten kustannukset katetaan tai voiko osallistujan nyt maksamia kustannuksia vähentää
- THL näkökulmasta kyse on myös siitä, mikä on kustannus-vaikuttavin tapa varmistaa kansalaisille mielenterveys- ja päihdepalvelut, mukaanlukien psykososiaalinen tuki

Psykoterapeuttikoulutus

- Psykoterapeuttien kouluttaminen yliopistojen koordinoimana on kannatettavaa
- Psykoterapeuttikoulutusten järjestäminen yliopistoissa mahdollistaa
 - Menetelmien käytön ja saatavuuden kriittisen seurannan
 - Tuloksellisuuden arvion ja kustannus-vaikuttavuusarvion

Jos
psykoterapeuttikoulutus
olisi osallistujalle
maksutonta

- Koulutusten järjestämisen tulisi perustua koulutettavien menetelmien kustannus-vaikuttavuusarvioon sekä hoidon tarvearvioon
 - PALKO-suositusten suosittelmien psykososiaalisten menetelmien tarjonta kaikille väestöryhmille, ml psykoterapia ja perustason interventiot
- Voisi vaikuttaa julkisen sektorin mielenterveys- ja päihdetyön ammattilaisten määrään heikentävästi
 - Suurin osa siirtyy yksityiseksi ammatinharjoittajaksi koulutuksen saatuaan
- Koulutuksen laatu pitäisi varmistaa
 - Kustannusten siirtyminen yhteiskunnalle voisi aiheuttaa painetta laskea kustannuksia
 - Koulutettavan oma psykoterapian ja työnohjaus ovat iso kustannuserä mutta keskeinen keino arvioida ja seurata alalle soveltuvuutta ja potilasturvallisuutta
- On myös muita ratkaisuja kannustaa kouluttautumaan ja yhdenvertaistaa koulutusmahdollisuutta kuin kouluttautumismaksusta luopuminen

Muut jo käynnissä olevat toimenpiteet saatavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi

- Kansallinen mielenterveysstrategia 2020-2030 nostaa yhdeksi pääteemaksi ihmisten tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut mielenterveys- ja päihdeasiakkaalle
- Strategiaa toimeenpannaan osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyspalveluja
- Nuorille ja aikuisille tarjotaan lyhyillä koulutuksilla voidaan kustannusvaikuttavasti parantaa hoitojen vaikuttavuutta
- Esimerkiksi kaksipäiväisiä ja lisäksi työnohjausta järjestetään vuoden ajan
- Vain alle 10% interventiolla hoidetuista masentuneista nuorista (yli 1000 hoidettua) on tarvinnut jatkohoitoa
- V. 2022 interventiokoulutukset laajenevat kaikkiin ikäryhmiin

Muu osaaminen täydentää psykoterapeuttikoulutusta

- Mielen terveyden lukutaitoa lisätään erityisesti lasten ja nuorten parissa työskentelevillä ammattilaisilla sosiaali- ja terveyssektorin ulkopuolella
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten perus- ja jatko-opintoihin on jo sisällytetty mielen terveydestä taitoja ja strukturoitujen interventioiden opetusta
- Digitaaliset oppimisympäristöt mahdollistavat kustannustehokkaan täydennyskoulutuksen
- Kolmas sektori sosiaali- ja terveyspalveluiden täydentäjänä

Aikalisä!

- Mielenterveyden edistämisen ja ammattilaisten mielenterveyden lukutaidon koulutukset
- Nopean ja matalan kynnyksen avun saatavuuden parantaminen
- Perustason palveluohjauksen parantaminen, omahoidot, verkkoterapia laajasti käyttöön
- Hoitomuotojen monipuolistaminen
- Ei vielä pystytä arvioimaan kuinka nämä toimenpiteet vaikuttavat laajan koulutuksen vaativan psykoterapian tarpeeseen

Yhteenveto

- Vaikuttavien mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuudessa on Suomessa vakavia ongelmia
- Kouluttamalla psykoterapeutteja merkittävästi nykyistä enemmän tätä ei ratkaista
- Yhdenvertaisimmat tavat korjata tilanne ovat
 - yleiset mielenterveyttä edistävät toimenpiteet
 - julkisen sektorin mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen
 - perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen hyödyntäminen
 - näyttöön perustuvien lyhytinterventioiden saatavuus perustason palveluissa
- Psykoterapian tavoitteellisempi kohdentaminen ja toimiva palveluohjaus mahdollistavat psykoterapeuttiresurssin tarkoituksenmukaisemman käytön